

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Камелия Цолова,

член на научното жури в процедура за получаване на образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. „Право“

Автор: Свилен Иванов Жеков

Тема: Производство за допускане на съдебна делба

Научен ръководител: доц. д-р Камелия Цолова

Основание за изготвяне на рецензията: Заповед РД 38-609/21.12.2020 г. на Ректора на СУ „Св. Кл. Охридски“

I. ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТА И ДОКТОРАНТУРАТА

Свилен Иванов Жеков е завършил висшето си образование по право в ЮФ на СУ „Св. Кл. Охридски“ през 2009 г. Работил е като ст. юрисконсулт в ДКХ, съдебен помощник във ВКС, „младши съдия“ в Старозагорски окръжен съд, като към настоящия момент е съдия в Старозагорския районен съд.

Свилен Жеков е зачислен като задочен докторант в ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“, Катедра „Гражданскоправни науки“ по Научна специалност 3.6. „Право“, докторска програма „Граждански процес“, със Заповед № РД 20-68/15.01.2016 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ със срок на завършване на докторантурата 15.01.2020 г. с научен ръководител доц. д-р Камелия Цолова. Отчислен е с право на защита със Заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ № РД 20-595/28.02.2020 г., считано от 15.01.2020 г. Представената от докторанта дисертация е обсъдена в Катедрата, като ФС на ЮФ е взел решение за откриване на процедура по публична защита на труса и е направил предложение до ректора на СУ за утвърждаване състава на научното жури. Процедурата е открита до влизане в сила на ЗИД ЗРАСРБ, обн. ДВ, бр. 30/2018 г., в сила от 04.05.2018 г., поради което съгласно пар. 40 от ПЗР на ЗИД ЗРАСРБ следва да се довърши при предходните условия и ред.

Докторантът е автори на три публикации по темата на дисертацията: 1) „Съдебна спогодба в производството по допускане на съдебна делба“ – сп. Съвременно право, 2019 г., № 4; 2) „Къде и с какви последици се произнася делбеният съд по възраженията“ – ел.издание „Lex.bg“, 03 август 2020 г.; 3) „Привременни мерки в делбеното производство“ – сп. Търговско право, 2020 г., № 3.

Към материалите по публичната защита е представен и автореферат, който отразява коректно дисертационния труд и отговаря на законовите изисквания.

II. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИЯТА

1. Делбеното производство е класически институт на гражданския процес, който е бил предмет на задълбочени изследвания в българската правна теория, литература и практика. Актуалността на темата и необходимостта от нов прочит на класическата материя, съхранена в непроменен вид и в действащата правна уредба, несъмнено се корени в новата процесуална среда, философия и институти, въведени с приетия през 2007 г. Граждански процесуален кодекс. Именно съвместното функциониране на уредба, белязана от духа на отменения ГПК, в атмосферата на действащия ГПК, постави и теорията, и практиката пред истинско изпитание. С оглед на това намирам, че темата несъмнено е удачно избрана от докторанта, който, като действащ съдия и неотдавна дипломирал се юрист, е бил изкушен от това предизвикателство и в двата му аспекта – на теоретичното анализиране и осмисляне, както и на практическата реализация на нормативната уредба.

2. Работата несъмнено разкрива задълбочените теоретични познания на автора в сферата на гражданското процесуално право, както и в редица други правни отрасли, които са засегнати в изследването и са предизвикани от интердисциплинарния характер на делбата. Практическият акцент в работата е силно осезаем. Тя обхваща пълен каталог на съдебната практика по всеки от изследваните въпроси, което е обяснимо с посоченото вече обстоятелство, че докторантът е действащ съдия, който в своята служебна дейност се сблъсква с всички проблеми на делбата, и отразява стремежа му работата да е както теоретично обоснована и убедителна, така и да е практически полезна. Взаимното проникване между теорията и практиката личи и в направените предложения *de lege ferenda*.

3. Известна особеност на дисертацията е липсата на обстоен общ исторически и сравнително-правен преглед, като съответните паралели и обосновани с тях извод са намерили своето място при обсъждането на съответната материя. Този подход се е оказал удачен в работата, доколкото е позволил концентрация на обосновката при изследване на отделните спорни моменти в дисертацията, с които изследваната материя изобилства.

4. Дисертацията е структурирана в увод, три глави, разделени на параграфи и точки, и заключение. Дисертационният труд е в обем от 396 страници, включително заглавна страница, съдържание, използвани съкращения и списък на ползваната литература. Към дисертацията е приложена и декларация за оригиналност. Списъкът на използваната литература включва 87 източника.

В **Увода** накратко е очертан характерът на делбеното производство и неговите самобитни български корени, обоснована е актуалността на темата и е очертан предметът на изследване.

Глава първа „Обща характеристика и образуване на производството за делба” (с. 13 – с. 128) дискутира исковият характер на делбеното производство; особеностите в условията за неговата допустимост; спецификите в съдържанието на исковата молба и

уредените в закона приложения към нея; последиците от предявяването на такъв иск, където също са открити особености, като например проблемът със значението на предявяването на иска за делба на наследство с оглед на неговото приемане и др. Отделено е внимание и на института на отговор на исковата молба, като тук особен акцент са разсъжденията, свързани с въпроса дали този институт на общия исков процес намира приложение в материята на особеното исково производство за делба.

В **Глава втора** „Разглеждане на делото” (с. 128 - с. 263) последователно са анализирани особените съдопроизводствени правила по отношение на подготовката на делото, като особено внимание разбираемо е отделено на доклада, в чието съдържание авторът е открил задължителни и незадължителни елементи. Подробно са анализирани доказателствата и доказателствените средства, като специално внимание е отделено на въпроса за същността на удостоверението за наследници. Работата предлага задълбочен анализ с приноси моменти в частта, посветена на споровете по преюдициални въпроси като едно типично усложнение на първа фаза на делбеното производство. Разгледани са и другите усложнения в процеса, като акцентът разбираемо е поставен върху тези от тях, които разкриват особености в делбата.

Трета глава „Решение по допускане на делбата” (с. 263 - с. 385) логично изследва съдържанието, видовете и правните последици на решението, с което завършва производството за допускане на съдебна делба, следвано от проблематиката на неговите пороци и способите за защита срещу тях

В **Заключението** са обобщени достигнатите изводи и предложения de lege ferenda.

III. ПРИНОСИ И ЗНАЧИМОСТ НА РАЗРАБОТКАТА

В съдържателно отношение представената дисертация предлага редица анализи, тези и изводи с приносно значение, по важните от които са следните:

- поставеният за първи път въпрос за арбитражността на спор за делба;
- критичният анализ относно приложимостта на постановките на ТП № 1/29.09.2016 г. на ВКС по т.д. № 1/2015 г., ОСГТК и ОСС на Първа и Втора колегия на ВАС във връзка с вида на порока на решение по дело за делба, постановено от административните съдилища;
- аргументираната теза за ограничително приложение на 270, ал. 4 ГПК по отношение на решенията в делбеното производство;
- разсъжденията относно местната подсъдност в хипотезата, при която съсобствеността има смесен характер;
- материята, касаеща проблематиката на фингираната правоспособност на заченатия съгласно чл. 2, ал. 1, б. „а“ ЗН, и достигнатият извод за необходимост от спиране на делото;

- разсъжденията и изводите относно неприложимостта на процесуалната субституция по чл. 134 ЗЗД по отношение на иска за делба;

- анализът на процесуалното значение на изискването за прилагане на удостоверение за смъртта на наследодателя и неговите наследници, както и на удостоверение или други писмени доказателства за наследствените имоти;

- разсъжденията, касаещи възможностите на ответниците за отстраняване на нередовности на исковата молба, обосновани с двойното им процесуално качество и на ищци в делбата;

- тезата, че въпросът за квотите на съделителите е правен извод и задължението за установяването му лежи върху съда;

- изследването на проблематиката, свързана с вписването на исковата молба за делба;

- изводите за ограничена приложимост на преклузиите по чл. 133 ГПК само по отношение на процесуалните възражения на ответниците за релевиране на относителни процесуални предпоставки;

- целият анализ и достигнати изводи относно невъзможността за изготвяне на проект за доклад в закритото подготвително заседание, следваща от специалното правило на чл. 342 ГПК;

- обособяването на задължително и незадължително съдържание на доклада по делото;

- разсъжденията, свързани с изясняването на характера на удостоверението за наследници с достигнатия верен извод, че то е официален свидетелстващ документ, който притежава „производна“ материална доказателствена сила и съпътстващия анализ за различните хипотези на оспорване;

- анализът и достигнатите изводи по отношение на оспорването на автентичността на саморъчно завещание, където е аргументирана заслужаващата подкрепа теза, че въпреки наличието на покритие между оспорването на истинността на документа и материалноправното възражение за недействителност, приложимостта на ТР № 5/14.11.2012 г. на ВКС по т.д. № 5/2012 г., ОСГТК е изключена, доколкото при материалноправните възражения за недействителност настъпването на преклузия не е свързано с процесуалния срок за оспорване на истинността на документа;

- тезата, че от предоставената възможност по чл. 341, ал. 2 ГПК може да се ползват не само ответниците, но и ищецът;

- разсъжденията относно обжалваемостта на определението, с което не се допуска включване на нови имоти в делбената маса;

- ясното дефиниране на кръга на исковете, които могат, съответно не могат да се предявят за съвместно разглеждане в делбеното производство;

- аргументираната теза за допустимост на съдебна спогодба само по въпросите на първа фаза на делбата;

- критичният анализ на утвърдената практика за произнасяне с диспозитив по възраженията по чл. 30, ал. 1 и по чл. 76, ал. 1 ЗН;

-анализът на привременните мерки в делбата;

- разсъжденията и достигнатите изводи относно особено спорния въпрос за порока на съдебно решение за допускане на делбата, постановено при неучастие на съсобственик;

-частта, в която са разгледани въпросите на отмяната по чл. 304 ГПК, както и на иска за нищожност на делбата, в която не е участвал съделител.

IV. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

Бих препоръчала на докторанта отново да направи внимателен преглед и да обмисли дали част от съдържанието на бележките под линия не следва да намери отражение в основния текст на дисертацията.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение на изложеното по-горе, намирам, че представеният дисертационният труд „Производство за допускане на съдебна делба” на Свилен Иванов Жеков представлява цялостно, завършено и задълбочено монографично изследване, което съдържа редица нови в научно отношение анализи, изводи и тези.

С оглед на горното категорично и убедено **ще гласувам положително и предлагам на научното жури да присъди на Свилен Иванов Жеков образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.6. „Право”, докторска програма „Граждански процес”.**

22.02.2021 г.

.....

/доц. д-р Камелия Цолова/